

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. K. 2016-04-27 SKUNDO**

2016 m. liepos 12 d. Nr. S-146 (7-88/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:
komisijos narės, pavaduojančios pirmininę
komisijos narių

Linos Vosylienės – pranešėja
Martyno Endrijaičio
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus

sekretoriaujant
šalims nedalyvaujant

Jūratei Dalmantaitei

2016 m. birželio 14 d. posėdyje išnagrinėjusi A. K. (toliau – Pareiškėjas) 2016-04-27 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija) 2016-04-04 sprendimo Nr. 68-87, n u s t a t è:

Inspekcija 2016-04-04 sprendimu Nr. 68-87 patvirtino Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – Panevėžio AVMI) 2015-12-18 sprendimą Nr. (36.9)FR0682-782, kuriuo Pareiškėjui nurodyta sumokėti į biudžetą 6171,52 Eur gyventojų pajamų mokesį (toliau – GPM), 4617,47 Eur GPM delspinigius, 617 Eur GPM baudą, 526,53 Eur privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD įmokos), 322,63 Eur PSD įmokų delspinigius, 52 Eur PSD įmokų baudą.

Sprendime nurodoma, jog Panevėžio AVMI patikrino Pareiškėjo 2008-01-01–2012-12-31 GPM ir 2009-01-01–2012-12-31 PSD įmokų apskaičiavimo teisingumą ir 2015-10-16 patikrinimo akte Nr. (42.72)FR0680-672 nurodė, kad tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjo patirtos išlaidos viršijo gautas pajamas. Konstatuota, jog Pareiškėjas 2008–2009 m. išlaidoms panaudojo iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas, kurios nebuvo apmokestintos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 70 straipsnio 1 dalimi, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 „Dėl mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės) 4 punkto nuostatomis ir pritaikiusi išlaidų metodą, Panevėžio AVMI konstatavo, kad 2008 m. Pareiškėjo išlaidos 69726 Lt viršijo gautas pajamas, 2009 m. Pareiškėjo išlaidos 30305 Lt viršijo gautas pajamas. Panevėžio AVMI 2015-12-18 sprendimu Nr. (36.9)FR0682-782 patvirtintu 2015-10-16 patikrinimo aktu Nr. (42.72)FR0680-717, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų

mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 6 straipsnio nuostatomis, Pareiškėjui apskaičiuota 6171,51 Eur GPM (2008 m. – 4682,29 Eur, 2009 m. – 1489,22 Eur), vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (toliau – SDĮ) 17 straipsnio nuostatomis, apskaičiuota 526,53 Eur PSD įmokų už 2009 m.

Sprendime nurodoma, kad Pareiškėjas vienkartinės gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaracijos neteikė. Atlikusi Pareiškėjo pajamų išlaidų analizę už 2003–2007 m., Panevėžio AVMI nustatė, kad Pareiškėjas tikrinamojo laikotarpio pradžioje (2008-01-01) galėjo turėti 91244 Lt piniginių lėšų likutį.

Panevėžio AVMI nustatė, kad Pareiškėjas 2008 m. gavo 342748 Lt pajamas, iš jų su darbo santykiais susijusias pajamas – 33481 Lt, ligos pašalpas – 4138 Lt, paskolas iš bankų (AB bankas „Snoras“, AB DNB bankas) – 190000 Lt, kreditą (VISA GOLD kortelė) – 14478 Lt, O. M. skolintus pinigus – 80000 Lt, kitas pajamas – 20651 Lt. Patyrė 503718 Lt išlaidas, iš jų vartojimo išlaidas – 9649 Lt, žemės sklypui su pastatais (duomenys neskelbtini) įsigyti – 100000 Lt, išlaidas gyvenamajam namui su pastatais (duomenys neskelbtini) įsigyti – 40000 Lt, suteikė paskolas (UAB „K“, R. P., UAB „S“) – 295000 Lt, grąžino dalį paskolų (AB DNB bankui, AB bankui „Snoras“) – 33801 Lt, patyrė išlaidas traktoriui įsigyti – 3042 Lt, kitas išlaidas – 22226 Lt. Nustatyta, kad 2008 m. Pareiškėjo išlaidos viršijo gautas pajamas 69726 Lt (91244 Lt + 342748 Lt - 503718 Lt).

Sprendime nurodyta, kad Pareiškėjas 2009 m. gavo 181961 Lt pajamas, iš jų su darbo santykiais susijusias pajamas – 15279 Lt, pajamas iš paskolų grąžinimo (UAB „K“) – 23400 Lt, K. G. papildė Pareiškėjo sąskaitą 20000 Lt, O. M. Pareiškėjui paskolino – 50000 Lt, UAB „S“ grąžino paskolą – 34357 Lt, R. P. grąžino paskolą – 30000 Lt, taip pat gavo kitas pajamas – 8925 Lt. Pareiškėjas patyrė 212266 Lt išlaidas, iš jų vartojimo išlaidas – 7963 Lt, suteikė paskolas (UAB „K“) – 118400 Lt, grąžino dalį paskolų kreditoriams (AB DNB bankui, AB bankui „Snoras“) – 33641 Lt, grąžino kreditą (VISA GOLD kortelė) – 14457 Lt, suteikė paskolą UAB „S“ (per kasą) – 7300 Lt, sumokėjo palūkanas už trumpalaikius kreditus – 14725 Lt, patyrė kitas išlaidas – 15780 Lt. Nustatyta, kad 2009 m. Pareiškėjo išlaidos viršijo gautas pajamas 30305 Lt (181961 Lt - 212266 Lt).

Pažymėta, kad Pareiškėjo 2010 m. gautos pajamos viršijo patirtas išlaidas 98377 Lt, 2011 m. gautos pajamos viršijo patirtas išlaidas 41304 Lt ir 2012 m. gautos pajamos viršijo patirtas išlaidas 28836 Lt.

Dėl Pareiškėjui O. M. dovanotos 30000 Lt sumos

Panevėžio AVMI, atlikusi O. M. pajamų išlaidų analizę už 1996–2006 metus, konstatavo, kad O. M. neturėjo galimybių dovanoti Pareiškėjui 30000 Lt sumos. Sprendime pažymima, kad Pareiškėjas nurodo, jog Inspekcija nepripažino O. M. (Pareiškėjo mamos) 2001 m. jam dovanotos 30000 Lt sumos, nors Pareiškėjas pateikė dovanojimo sutartį, pagal kurią O. M. 2001 m. Pareiškėjui dovanavo 30000 Lt. Pareiškėjo vertinimu, O. M. pajamų apskaičiavimas yra netikslus. Pareiškėjas nurodo, kad Inspekcija nevertino O. M. pajamų, gautų dirbant O. M. individualioje įmonėje laikotarpiu nuo 1995-01-11 iki 2001-04-03.

Inspekcija pažymėjo, kad O. M. įmonė juridinių asmenų registre registruota 1995-01-11, likviduota 2001-04-03. Pareiškėjo pateiktoje O. M. socialinio draudimo pažymėjimo kopijoje yra įrašai apie O. M. įmonę, tačiau grafoje „Apmokestinamasis darbo užmokestis, suma“ nurodyta „0“ arba „-“, t. y. duomenų apie O. M. išmokėtą darbo užmokestį nėra. Kitokių duomenų apie O. M. pajamas, gautas dirbant O. M. individualioje įmonėje, nėra.

Dėl vartojimo išlaidų apskaičiavimo

Sprendime nurodoma, kad Pareiškėjas nesutinka su tuo, kad vartojimo išlaidoms apskaičiuoti Panevėžio AVMI naudojo Statistikos departamento duomenis apie vidutines vartojimo išlaidas. Pareiškėjas nurodo, kad gyveno nuosavame name, kurio išlaikymas nereikalavo didelių išlaidų, maistui naudojo savo reikmėms auginamus vaisius, daržoves, paukščius. Iš bylos

medžiagos matyti, kad vartojimo išlaidos Pareiškėjui apskaičiuotos pagal Statistikos departamento skaičiuojamus ir skelbiamus namų ūkio vartojimo išlaidų rodiklius.

Inspekcija pabrėžė, kad nors Pareiškėjas ir teigia, jog jo vidutinės vartojimo išlaidos per metus sudaro 5000 Lt, tačiau šių apskaičiuotų išlaidų dydžiui pagrįsti nepateikė jokių įrodymų ar skaičiavimų, todėl mokesčių administratorius konstatavo, kad vartojimo išlaidos pagrįstai apskaičiuotos vadovaujantis Statistikos departamento skelbiamais duomenimis apie vidutinės vartojimo išlaidas vienam ūkio nariui, gyvenančiam Panevėžio mieste, per mėnesį.

Dėl kilnojamojo turto (kompiuterio, traktoriaus) pardavimo pajamų

Pareiškėjas iš UAB „S“ 2008-12-02 pirko traktorių ekskavatorių JUMZ. Žemės ūkio technikos registre Pareiškėjas traktoriaus neįregistravo, duomenų žemės ūkio technikos registre apie šį traktorių nėra. Pareiškėjui 2014-05-27 pranešime apie mokesstinį patikrinimą Nr. FR0663-201 Panevėžio AVMI nurodė pateikti traktoriaus pardavimo dokumentus, tačiau Pareiškėjas dokumentų nepateikė. Inspekcija pažymi, kad Pareiškėjas laikosi pozicijos, jog 2008 m. įsigijo traktorių už 3042 Lt ir tais pačiais metais pardavė už 3000 Lt, tačiau Panevėžio AVMI neįvertino traktoriaus pardavimo pajamų. Sprendime nurodoma, kad mokesčių administratorius neturi duomenų apie traktoriaus pardavimo faktą – Pareiškėjas nepateikė pardavimą patvirtinančių dokumentų, todėl 3000 Lt suma nepriskirta Pareiškėjo pajamoms.

Į Pareiškėjo skundo argumentą, kad jis 2007 m. pirko kompiuterį už 2340 Lt, tais pačiais metais kompiuterį pardavė už 2340 Lt, o Panevėžio AVMI kompiuterio pardavimo pajamų neįvertino, Inspekcija atsakė, jog Pareiškėjas dokumentų, patvirtinančių kompiuterio pardavimą nepateikė, todėl ši suma Pareiškėjo pajamoms nepriskirta pagrįstai.

Dėl avansinio mokėjimo UAB „E“

Sprendime nurodoma, kad 2006 m. Pareiškėjas už statybos darbus avansiniais mokėjimais UAB „E“ pervedė 85000 Lt. UAB „E“ avanso dalį (41000 Lt) už statybos darbus Pareiškėjui grąžino 2006-10-09 mokėjimo pavedimu per banką. Pareiškėjas nurodo, kad UAB „E“ jam grąžino ir likusią 44000 Lt sumą, tačiau Inspekcija šios aplinkybės neįvertino.

Kaip matyti iš bylos medžiagos, duomenų apie grąžintą likusią avanso dalį 44000 Lt (85000 Lt – 41000 Lt) byloje nėra, todėl Inspekcija konstatavo, jog šis skundo argumentas yra Pareiškėjo gynybinė pozicija.

Pareiškėjas nesutinka su ginčijamu Inspekcijos sprendimu ir 2016-04-27 skunde nurodo, kad Inspekcija netinkamai vertino jo teikiamus dokumentus bei paaiškinimus ir nepagrįstai konstatavo, kad Pareiškėjo išlaidos 2008 m. ir 2009 m. viršijo jo pajamas, dėl ko už 2008 m., 2009 m. apskaičiuotas piniginių lėšų trūkumas laikytinas kitomis Pareiškėjo gautomis, bet nedeklaruotomis pajamomis, nuo kurių Pareiškėjui kyla prievolė sumokėti mokesčių administratoriaus apskaičiuotas GPM ir PSD įmokų sumas.

Dėl Pareiškėjui O. M. dovanotos 30000 Lt sumos

Pareiškėjas nesutinka, kad O. M. neturėjo galimybės Pareiškėjui padovanoti tokios pinigų sumos, ir teigia, jog mokesčių administratorius neatsižvelgė į šiuos Pareiškėjo argumentus:

Skunde pažymėta, kad O. M. iki 1996 m. turėjo 50000 Lt dydžio santaupas. Mokesčių administratorius nepateikia argumentų, kad O. M. iki 1996 m. negalėjo turėti sutaupiusi tokios pinigų sumos. Mokesčių administratorius laikosi pozicijos, kad O. M. iki 1996 m. nėra turėjusi jokių santaupų. Pareiškėjas dar kartą pažymi, kad 1993 m. O. M. turėjo įgijusi beveik naują 1992 m. laidos BMW 325 automobilį, kurį po metų, t. y. 1994 m., pardavė už 14000 JAV dolerių (14000 x 4 = 56000 Lt). Mokesčių administratorius nepasisakė apie O. M. turėtą transporto priemonę ir nepagrįstai atsisakė įtraukti į O. M. pajamų ir išlaidų suvestinę 50000 Lt dydžio pajamas, turėtas iki 1996 m.

Be to O. M. nuo 1995-01-11 iki 2001-04-03 turėjo individualią įmonę, dirbo, gavo pajamų ir teikė deklaracijas (deklaruota 24000 Lt). Inspekcija nepaneigė, jog O. M. yra deklaravusi 24000

Lt 1995–2001 m. Inspekcija atsisakydama pripažinti O. M. gautas pajamas dirbant individualioje įmonėje 1995–2001 m. motyvavo tuo, kad O. M. socialinio draudimo pažymėjime, grafoje apmokestinamasis darbo užmokestis, suma nurodyta „0“. Pareiškėjo vertinimu, toks mokesčių administratoriaus argumentas yra nepagrįstas, nes pagal tuo metu galiojančius teisės aktus ir nustatytą tvarką, jei asmuo turėjo individualią įmonę ir dar dirbo kitoje darbovietėje, kuri mokėjo socialinio draudimo įmokas, asmuo neprivalėjo mokėti socialinio draudimo įmokų nuo gaunamų pajamų iš individualios įmonės. Todėl Inspekcija privalėjo atsižvelgti į O. M. gautas pajamas iš individualios įmonės. Pareiškėjas teigia, jog nelogiška būtų 6 m. išlaikyti įmonę, mokėti mokesčius ir negauti pajamų. Be to, Inspekcija perskaičiavo O. M. gautas pajamas iš individualios veiklos už ankstesnius metus, o už vėlesnius metus tą padaryti atsisakė.

Dėl Pareiškėjo sandorių su UAB „Statuarus“

Pareiškėjas nurodo, kad Pareiškėjas UAB „S“ buvo suteikęs paskolą. UAB „S“ siekdama sumažinti skolos dydį, Pareiškėjui perleido žemės sklypą (2.75 ha) su statiniais (duomenys neskelbtini). Sutarta, kad žemės sklypo su statiniais verte (40000 Lt) mažės UAB „S“ skola Pareiškėjui, todėl ši suma turėjo būti įtraukta į Pareiškėjo pajamas. Inspekcija dėl šio argumento nepasisakė.

Dėl avansinio mokėjimo UAB „E“

Inspekcija nustatė, kad Pareiškėjas 2006 m. atliko 85000 Lt dydžio avansinį mokėjimą už statybos darbus UAB „E“. UAB „E“ tais pačiais metais Pareiškėjui gražino 41000 Lt. Pareiškėjas skunde Inspekcijai nurodė, kad UAB „E“ gražino ir likusią dalį avansinio mokėjimo 44000 Lt. Mokestinių ginčų komisija 2015-07-10 sprendime Nr. S-120 (7-115/2015) yra nurodžiusi, kad remiantis teismo sprendimu, kuriame surašyti kreditoriai, kurių reikalavimai nepatenkinti, galima daryti prielaidą, kad kreditoriui skola gražinta, jei jo teismo sprendimo kreditorių sąrašė nėra. Panevėžio apygardos teismo 2013-10-11 sprendime civilinėje byloje Nr. B2-5S-2 12/2013 Pareiškėjas nėra įtrauktas į kreditorių sąrašą. Todėl darytina išvada, kad Pareiškėjui UAB „E“ gražino likusią dalį skolos, t. y. 44000 Lt. Ši suma privalėjo būti pridėta prie Pareiškėjo pajamų. Inspekcija atsisakė tenkinti šį argumentą motyvuodama, kad tai tėra Pareiškėjo gynybinė pozicija. Inspekcija privalėjo atsižvelgti į Mokestinių ginčų komisijos išaiškinimą, todėl Inspekcijos pozicija yra nepagrįsta.

Dėl dukros išlaikymo

Pareiškėjas skunde Inspekcijai dėl materialinio išlaikymo nepilnametei dukrai pažymėjo, kad visas materialinis išlaikymas buvo teikiamas tik pagal antstolių vykdomuosius raštus, t. y. išskaičiuojant lėšas iš Pareiškėjo gaunamo darbo užmokesčio. Tai gali patvirtinti L. K. . Inspekcija priimdama sprendimą nepagrįstai vadovaujasi J. A. paaiškinimu (patikrinimo akto 7 psl.), nes, jei Pareiškėjas geranoriškai būtų teikęs nepilnametei dukrai materialinį išlaikymą, vaiko motina nebūtų kreipusis į antstolius dėl materialinio išlaikymo išieškojimo. Todėl Inspekcijos materialinio išlaikymo skaičiavimai atlikti neteisingai ir turi būti perskaičiuoti. Inspekcija dėl šio argumento skundžiamu sprendimu nepasisakė.

Dėl fiziniams asmenims pervestų lėšų

Patikrinimo akte nurodyta, kad Pareiškėjas A. R. pervedė 2000 Lt, o D. E. –2605 Lt. Pareiškėjas buvo nurodęs, kad abu minėti asmenys tais pačiais metais pinigines sumas gražino. Pareiškėjas prašė apklausti A. R. ir E. P. apie piniginių sumų gražinimą, nes pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.65 straipsnį kreditorius išduoda pakvitavimą skolininkui apie paskolos gražinimą, o ne skolininkas kreditoriui išduoda pakvitavimą apie skolos gražinimą. Minėti asmenys nebuvo apklausti. Pareiškėjas pateikė E. P. patvirtinimą apie gražintą skolą, bet Inspekcija į jį neatsižvelgė. Pareiškėjo vertinimu, A. R. ir E. P. pervestos pinigų sumos turi būti priskirtos Pareiškėjo pajamoms.

Dėl Pareiškėjo įsigytų traktoriaus ir kompiuterio

Nustatyta, kad Pareiškėjas pirko traktorių už 3042 Lt ir kompiuterį už 2340 Lt. Pareiškėjas yra nurodęs, kad traktorius buvo pirktas su defektu, tiksliai neįvertinus galimų remonto išlaidų, o paaiškėjęs, kad ekonomiškai traktorių taisyti nenaudinga, tais pačiais metais Pareiškėjas traktorių pardavė už mažesnę kainą, nei pirko (už 3000 Lt). Kompiuterį Pareiškėjas taip pat pardavė už tą pačią sumą tais pačiais metais, kaip ir pirko. Inspekcija nurodė, kad byloje nėra duomenų, jog traktorius buvo parduotas, ir nepriskyrė pardavimo sumų Pareiškėjo pajamoms.

Pareiškėjas pabrėžia, kad traktorių ir kompiuterį yra pardavęs, šių daiktų neturi. Tai patvirtina mokesčio administratoriaus nustatytos aplinkybės, t. y., kad Pareiškėjo įsigytas traktorius JUMZ žemės ūkio technikos registre Pareiškėjo buvo įregistruotas, duomenų žemės ūkio technikos registre apie šį traktorių nėra. Tai reiškia, jog traktorių nusipirkęs asmuo traktorių įsigijo atsarginėms dalims. Vadovaujantis šiais Pareiškėjo paaiškinimais Pareiškėjo pajamoms turėtų būti priskirtos pajamos, gautos tiek už traktorių, tiek už kompiuterį.

Dėl pajamų ir išlaidų apskaičiavimo

Mokesčių administratorius atsisakė vertinti vartojimo išlaidas pagal Pareiškėjo pateiktus skaičiavimus, nurodydamas kad Pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų. Konstatuota, kad vartojimo išlaidos Pareiškėjui yra teisingai apskaičiuotos pagal Statistikos departamento skaičiuojamus ir skelbiamus namų ūkio vartojimo išlaidų rodiklius. Pareiškėjo vertinimu, atlikus vartojimo išlaidų skaičiavimą Pareiškėjo mokestinio patikrinimo laikotarpiu Pareiškėjo vartojimo išlaidos per metus sudarė 5000 Lt, per mėnesį 416 Lt. Pagrindinė priežastis, kodėl skiriasi Pareiškėjo vartojimo išlaidos nuo Statistikos departamento skaičiuojamų ir skelbiamų namų ūkio vartojimo išlaidų rodiklių, yra ta, kad Pareiškėjas ginčo laikotarpiu gyveno nuosavame name, kurio išlaikymas nereikalauja didelių išlaidų, namas žiemos laikotarpiu šildomas kietu kuru. Be to, yra ūkininkas, maistui naudoja savo reikmėms auginamus vaisius, daržoves, paukščius. Mokesčių administratorius privalėjo atsižvelgti į Pareiškėjo skunde pateiktus vartojimo išlaidų vertinimo ir skaičiavimo dydžius, nes visų pirma gyventojų vartojimo išlaidos turi būti nustatomos pagal paties gyventojų pateiktus paaiškinimus ir tik nesant pateikto paaiškinimo – pagal vidutines vartojimo išlaidas. Mokesčių administratorius gali nustatyti Pareiškėjo vartojimo išlaidas pagal surinktą informaciją iš kitų šaltinių (atsiskaitymai už įsigytas prekes, kai mokama mokėjimo kortelėmis) ir tik paskutiniu atveju gali vadovautis Statistikos departamento duomenimis. Be to, įstatymai gyventojų neįpareigoja kaupti ir saugoti duomenis, kiek vartojimo išlaidų patyrė per pastaruosius metus. MAĮ numatytas reikalavimas mokesčių administratoriui pateikti paaiškinimus dėl išlaidų, tačiau nenurodoma, kokiais dokumentais jie turi būti pagrįsti. Pareiškėjas pateikė paaiškinimus ir įrodymus dėl vartojimo išlaidų skaičiavimų, todėl mokesčių administratorius privalėjo vadovautis Pareiškėjo pateiktais vartojimo išlaidų skaičiavimais ir atitinkamai sumažinti Pareiškėjo vartojimo išlaidas už mokestinio patikrinimo laikotarpį.

Dėl santaupų dydžio patikslinimo

Pareiškėjas Panevėžio AVMI pateikė prašymą, į Pareiškėjo ir O. M. pajamas už 2003 m. įtraukti po 50000 Lt. Pagal Lietuvos Respublikos vienkartinio gyventojų turto deklaravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punktą nuolatinis Lietuvos gyventojas privalėjo deklaruoti 2003-12-31 turimą turtą, t. y. pinigines lėšas, turimas bankuose ir kitose kredito įstaigose ir ne bankuose ir kitose kredito įstaigose, jeigu jų bendra suma viršija 50000 Lt. Pareiškėjo ir O. M. uždirbtos ir sutaupytos lėšos neviršijo minėtame įstatyme numatytos sumos, todėl neprivalėjo būti deklaruojamos, tačiau minėtos sumos turi būti priskaičiuotos prie Pareiškėjo ir O. M. pajamų.

Dėl susipažinimo su bylos duomenimis

Pareiškėjas teigia, jog pastabose dėl patikrinimo akto pateikė prašymą pateikti visus dokumentus ar jų kopijas, kuriais Panevėžio AVMI vadovaujasi skaičiuodama gyventojų pajamas ir išlaidas. Šis prašymas netenkintas motyvuojant, kad MAĮ 129 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog vienas patikrinimo akto egzempliorius įteikiamas mokesčių mokėtojui. Prie šio egzemplioriaus

pridedami visi priedai, jei juose nėra valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal šį įstatymą laikomos informacijos apie kitus mokesčių mokėtojus. Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-05-05 įsakymu Nr. VA-87 XI punkte numatyta, kad vadovaujantis MAĮ nuostatomis prie mokėtojo įteikiamo patikrinimo akto turi būti pridedami pažeidimo nustatymo faktą pagrindžiantys įrodymai, t. y. visi priedai, jei juose nėra valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal MAĮ laikomos informacijos apie kitą mokėtoją. Atsisakymas pateikti prašomus dokumentus yra nepagrįstas, nes pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį įstatymą Pareiškėjo prašomi dokumentai neturi valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat jie nelaikomi paslaptimi pagal MAĮ. MAĮ 129 straipsnio 4 dalis suteikia asmeniui teisę reikalauti, o mokesčių administratorių įpareigoja pateikti visus dokumentus ar jų kopijas, susijusias su mokestiniu patikrinimu. Atsižvelgiant į tai, nepagrįstai atsisakyta pateikti Pareiškėjo prašomų dokumentų kopijas. Siekiant išvengti nepagrįsto dvigubo apmokestinimo Pareiškėjui yra būtini visi dokumentai ar jų kopijos, susiję su jo mokestiniu patikrinimu. Atsisakymu taip pat buvo pažeistos MAĮ 67 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad mokesčių administratorius privalo pagrįsti jo mokesčių mokėtojiui apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas. Inspekcija skundžiamame sprendime dėl šių argumentų nepasisakė.

Skunde pažymima, kad mokestinio patikrinimo metu Pareiškėjas tinkamai vykdė savo pareigas, teikė dokumentus, paaiškinimus, bendradarbiavo su mokesčio administratoriumi. Inspekcija skundžiamu sprendimu privalėjo patvirtinti arba motyvuotai paneigti Pareiškėjo argumentus, tačiau to nepadarė. Atlikus Pareiškėjo pajamų ir išlaidų skaičiavimus pagal Pareiškėjo pateiktus pajamų ir išlaidų paaiškinimus, tikrinamuoju laikotarpiu Pareiškėjo pajamos, įskaitant ir O. M. pajamas, neviršytų patirtų išlaidų, todėl turėtų būti laikoma, kad visos Pareiškėjo pajamos yra pagrįstos ir mokesčiai sumokėti įstatymų nustatyta tvarka.

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, skunde prašoma tenkinti Pareiškėjo skundą ir panaikinti arba pakeisti Inspekcijos 2016-04-04 sprendimą Nr. 68-87.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) konstatuoja, jog Pareiškėjo skundas atmetinas, ginčijamas Inspekcijos 2016-04-04 sprendimas Nr. 68-87 tvirtintinas.

Pažymėtina, kad Pareiškėjo atžvilgiu anksčiau buvo atliktas mokestinis patikrinimas, kurio rezultatai patvirtinti Panevėžio AVMI 2015-01-05 sprendimu Nr. FR0682-5. Inspekcija 2015-03-06 sprendimu Nr. 68-26 iš dalies tenkino Pareiškėjo skundą ir pavedė atlikti mokestinį patikrinimą. Komisija 2015-07-10 sprendimu Nr. S-120 (7-115/2015) patvirtino Inspekcijos sprendimą. Pareiškėjo atžvilgiu atliktas pakartotinis patikrinimas, kurio rezultatai patvirtinti Panevėžio AVMI 2015-12-18 sprendimu Nr. (36.9)FR0682-782 ir Inspekcijos 2016-04-04 sprendimu Nr. 68-87. Kaip matyti iš bylos medžiagos, Panevėžio AVMI pakartotinio patikrinimo metu atsižvelgė į Inspekcijos 2015-03-06 sprendimo nurodymus ir atitinkamai koregavo Pareiškėjo pajamų ir išlaidų lentelę arba motyvavo neatliktų pakeitimų priežastis.

Šis mokestinis ginčas kilo dėl Panevėžio AVMI 2015-12-18 sprendimo Nr. (36.9)FR0682-782, kuriuo Pareiškėjui nurodyta sumokėti į biudžetą 6171,52 Eur GPM, 4617,47 Eur GPM delspinigius, 617 Eur GPM baudą, 526,53 Eur PSD įmokas, 322,63 Eur PSD įmokų delspinigius, 52 Eur PSD įmokų baudą, ir Inspekcijos 2016-04-04 sprendimo Nr. 68-87, kuriuo patvirtintas minėtas Panevėžio AVMI sprendimas. Papildoma mokestinė prievolė Pareiškėjui apskaičiuota konstatavus, jog 2008 ir 2009 m. Pareiškėjo patirtos išlaidos viršijo jo gautas pajamas (2008 m. – 69726 Lt, 2012 m. – 30305 Lt). Taigi, pripažinta, kad Pareiškėjas tikrintuoju laikotarpiu gavo kitų pajamų, kurių mokesčių įstatymų nustatyta tvarka nedeklaravo, nuo kurių neapskaičiavo ir nesumokėjo į biudžetą GPM. Mokesčių administratorius, konstatavęs, jog Pareiškėjo išlaidos tikrintuoju laikotarpiu viršijo jo pajamas, taikė MAĮ 70 straipsnio 1 dalies nuostatas ir GPM Pareiškėjui apskaičiavo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikydamas išlaidų metodą.

Įvertinus skundžiamą Inspekcijos sprendimą bei Šiaulių AVMI patikrinimo aktą ir sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, matyti, kad šiuose dokumentuose išsamiai aptartos mokesčių administratoriaus nustatytos faktinės aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo gautomis pajamomis bei patirtomis išlaidomis, taip pat MAĮ 70 straipsnio ir Taisyklių nuostatos, reglamentuojančios mokesčių apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taikymą. Todėl Komisija, vengdama pasikartojimų ir sutikdama su mokesčių administratoriaus pateiktu MAĮ 70 straipsnio bei Taisyklių nuostatų vertinimu, plačiau šių nuostatų ir faktinių ginčo bylos aplinkybių, kurios yra išdėstytos ir Komisijos sprendimo nustatomojoje dalyje, iš naujo neapstatina, o sprendime pasisako dėl Pareiškėjo skunde Komisijai nurodytų esminių nesutikimo su skundžiamu Inspekcijos sprendimu motyvų.

MAĮ 67 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokesčių administratorius privalo pagrįsti jo mokesčių mokėtojui apskaičiuotas mokesčio ir su juo susijusias sumas. Šio straipsnio 2 dalis numato, kad mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis konkrečiomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pagrįsti, kodėl jos yra neteisingos. Pagal minėtame MAĮ straipsnyje įtvirtintas taisykles mokesčių mokėjas, nesutikdamas su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pateikti duomenis, kurie pagrįstų, kodėl mokesčiai ir su juo susijusios sumos yra apskaičiuotos neteisingai. Nustačius, kad mokesčių administratorius pateikė pakankamai duomenų, įrodančių mokesčio ir su juo susijusių sumų apskaičiavimo pagrįstumą bei teisingumą, mokesčių mokėtojui, kuris nesutinka su mokesčių administratoriaus apskaičiavimu, tenka pareiga įrodyti, jog mokesčių administratorius neteisingai apskaičiavo mokesčio ir su juo susijusias sumas. Jeigu mokesčių mokėtojas neįvykdo šios pareigos, tai nustačius, jog mokesčių administratorius pagrindė mokesčių mokėtojui apskaičiuotą mokesčių ir su juo susijusias sumas, mokesčių mokėtojui atsiranda mokesstinė prievolė.

Mokesčių mokėtojas, norėdamas paneigti mokesčių administratoriaus apskaičiuotą konkretų mokesčių, privalo pateikti pagrįstus argumentus ir juos pagrindžiančius naujus įrodymus, sąlygojančius nustatyto mokesčio dydžio neteisingumą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010-11-08 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-1527/2010; 2010-10-25 nutartis administracinėje byloje Nr. A438-1147/2010; 2011-12-22 nutartis administracinėje byloje Nr. A575-912/2011).

Dėl lėšų, gautų iš Pareiškėjo motinos O. M.

Pareiškėjas pažymi, kad O. M. iki 1996 m. turėjo 50000 Lt dydžio santaupas. Mokesčių administratorius nepateikia argumentų, kad O. M. iki 1996 m. negalėjo turėti sutaupiusi tokios pinigų sumos, ir laikosi pozicijos, kad O. M. iki 1996 m. nėra turėjusi jokių santaupų.

Pareiškėjas siekdamas įrodyti O. M. santaupų iki 1996 m. pradžios egzistavimą nurodo, kad 1993 m. O. M. turėjo įgijusi beveik naują 1992 m. laidos BMW 325 automobilį, kurį po metų, t. y. 1994 m. pardavė už 14000 JAV dolerių (14000 x 4 = 56000 Lt). Pareiškėjo teigimu, mokesčių administratorius nepasisakė apie O. M. turėtą transporto priemonę ir nepagrįstai atsisakė įtraukti į O. M. pajamų ir išlaidų suvestinę 50000 Lt dydžio pajamas, turėtas iki 1996 m.

Kaip matyti iš su Pareiškėjo skundu Komisijai pateiktų VĮ „Regitra“ duomenų bazės išrašų, Pareiškėjo motina O. M. 1993-12-17 įregistravo iš užsienio įvežtą transporto priemonę BMW 325 (VIN kodas WBACB11040FC17472, pagaminta – 1992 m.) ir po pusės metų (1994-06-03) jį išregistravo pardavimui. Taip pat iš šio išrašo matyti, kad Pareiškėja 1997-02-07 įregistravo automobilį *Audi 90* ((duomenys neskelbtini), pagaminta 1986 m.), kurį išregistravo pardavimui 1998-01-29. 1997-11-19 įregistravo transporto priemonę *VW Corado* ((duomenys neskelbtini), pagaminta 1989 m.), kurį išregistravo pardavimui 1999-05-19. Tą pačią dieną – 1999-05-19 – įregistravo transporto priemonę *BMW 530* ((duomenys neskelbtini), kurią išregistravo 1999-11-24). Tai reiškia, kad O. M. , jau pardavus BMW 325, atskirais laikotarpiais O. M. vardu buvo registruoti ir du automobiliai vienu metu. Vadinas, gautos lėšos galimai galėjo būti panaudotos automobiliams įsigyti. Nepaisant to, šis Pareiškėjo teikiamas dokumentas negali būti laikomas pagrindu konstatuoti Pareiškėjo motiną turėjus konkretaus dydžio pinigines sumas, nes šiame

dokumente neatsispindi transporto priemonių įsigijimo ir perleidimo kainos. Komisijos vertinimu, Panevėžio AVMI į 1996–1999 m. pajamų ir išlaidų lentelę sumų, susijusių su Pareiškėjo motinos disponavimu automobiliais, neįtraukė pagrįstai, nes byloje nėra duomenų, patvirtinančių konkretaus dydžio lėšų judėjimą.

Be to O. M. nuo 1995-01-11 iki 2001-04-03 turėjo individualią įmonę, dirbo, gavo pajamų ir teikė deklaracijas (deklaruota 24000 Lt). Pareiškėjo teigimu, Inspekcija nepaneigė, jog O. M. yra deklaravusi 24000 Lt 1995–2001 m. Inspekcija atsisakydama pripažinti O. M. gautas pajamas dirbant individualioje įmonėje 1995–2001 m. motyvavo tuo, kad O. M. socialinio draudimo pažymėjime, grafoje apmokestinamasis darbo užmokestis, suma nurodyta „0“. Pareiškėjo vertinimu, toks mokesčių administratoriaus argumentas yra nepagrįstas, nes pagal tuo metu galiojančius teisės aktus ir nustatytą tvarką, jei asmuo turėjo individualią įmonę ir dar dirbo kitoje darbovietėje, kuri mokėjo socialinio draudimo įmokas, asmuo neprivalėjo mokėti socialinio draudimo įmokų nuo gaunamų pajamų iš individualios įmonės. Todėl Inspekcija privalėjo atsižvelgti į O. M. gautas pajamas iš individualios įmonės. Pareiškėjas teigia, jog nelogiška būtų 6 m. išlaikyti įmonę, mokėti mokesčius ir negauti pajamų.

Komisija, išanalizavusi bylos medžiagą, pažymi, kad mokesčių administratorius pripažino Pareiškėjo motinos pajamas 10110 Lt pagal 2003 m. teiktą deklaraciją. Pareiškėjo argumentas dėl O. M. 1995–2001 m. deklaruotų 24000 Lt atsirado tik po paskutiniojo patikrinimo akto surašymo, o anksčiau šis motyvas mokesčių administratoriui nebuvo teikiamas. Byloje nėra pridėtų pajamų mokesčio deklaracijų, iš Pareiškėjo paaiškinimo nėra aišku, apie kokias pajamas kalbama – O. M. pajamas, susijusias su darbo santykiais, O. M. pajamas iš veiklos pagal verslo liudijimus, individualios įmonės (juridinio asmens) pajamas (tuomet aktualios ir įmonės veiklai patirtos išlaidos), kokiais laikotarpiais šios deklaracijos teiktos. Komisija taip pat pažymi, kad net ir turint duomenų apie asmens teiktas deklaracijas, vien pajamų įrašymas deklaracijoje pats savaime nepagrindžia pajamų gavimo fakto. Kitokių įrodymų apie 24000 Lt pajamų gavimą į bylą taip pat nėra pridėta.

Pasisakant dėl Pareiškėjo teiginių, jog „jei asmuo turėjo individualią įmonę ir dar dirbo kitoje darbovietėje, kuri mokėjo socialinio draudimo įmokas, asmuo neprivalėjo mokėti socialinio draudimo įmokų nuo gaunamų pajamų iš individualios įmonės“, pažymėtina, kad iš Pareiškėjo pateiktos SODROS knygelės matyti O. M. darbo vietos ir sumokėtos VSD įmokos aptariamam laikotarpiu, tačiau šis įrodymas nepatvirtina, kad Pareiškėjo motina dirbdama savo individualioje įmonėje ir kitose įmonėse gavo būtent Pareiškėjo skunde nurodytas piniginių lėšų sumas.

Dėl Pareiškėjo sandorių su UAB „S“

Pareiškėjas nurodo, kad Pareiškėjas UAB „S“ buvo suteikęs paskolą. UAB „S“ siekdama sumažinti skolos dydį, Pareiškėjui perleido žemės sklypą (2,75 ha) su statiniais (duomenys neskelbtini). Sutarta, kad žemės sklypo su statiniais verte (40000 Lt) mažės UAB „S“ skola Pareiškėjui, todėl ši suma turėjo būti įtraukta į Pareiškėjo pajamas. Inspekcija dėl šio argumento nepasisakė.

Komisija pažymi, kad Pareiškėjo skunde nenurodoma, apie kokį sandorį yra kalbama (data, numeris), dokumentas su skundu taip pat neteikiamas, tačiau vadovaujantis byloje esančiu VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų registro išrašu, Pareiškėjui minėtas nekilnojamas turtas perleistas pagal 2008-01-28 pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 906. Iš byloje esančios Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Ūkinės finansinės veiklos tyrimo Panevėžio apskrities skyriaus (toliau – FNTT) 2010-02-24 specialisto išvados Nr. 5-5/16 dėl UAB „S“ ūkinės finansinės veiklos matyti, kad sandorio turinys buvo kitoks, nei teigia Pareiškėjas (specialisto išvados 19–20 psl). Minėtame dokumente remiantis prie jo pridedamais priedais, kurių į šią mokesstinio ginčo bylą nepridedama, nurodyta, kad pagal UAB „S“ visuotinio akcininkų susirinkimo 2008-01-18 protokolą nuspręsta įmonei priklausantį 2,7 ha žemės sklypą su pastatais (duomenys neskelbtini) parduoti A. K. už 40000 Lt. 2008-01-24 UAB „S“ pagal PVM sąskaitą faktūrą Nr. STA 00001389 įformino sodybos pastatų ir žemės sklypo, esančių (duomenys neskelbtini) pardavimą A. K. už 40000 Lt. Pagal pateiktus

bendrovės kasos dokumentus nustatyta, kad A. K. už sodybos pastatą ir žemės sklypą sumokėjo 40000 Lt.

Tai reiškia, kad UAB „S“ FNTT buvo pateikusi dokumentus, jog aptariamas sklypas Pareiškėjui buvo parduotas ir Pareiškėjas už šį sklypą atsiskaitė grynaisiais per įmonės kasą, tačiau Pareiškėjo skunde nurodomas įskaitymas nebuvo atliktas. Todėl Pareiškėjo skundo motyvas, kuris nėra pagrįstas aplinkybes patvirtinančiais pirminiais dokumentais, laikytinas Pareiškėjo gynybine pozicija.

Dėl avansinio mokėjimo UAB „E“

Inspekcija nustatė, kad Pareiškėjas 2006 m. atliko 85000 Lt dydžio avansinį mokėjimą už statybos darbus UAB „E“. UAB „E“ tais pačiais metais Pareiškėjui grąžino 41000 Lt. Pareiškėjas skunde Inspekcijai nurodė, kad UAB „E“ grąžino ir likusią dalį avansinio mokėjimo 44000 Lt. Mokestinių ginčų komisija 2015-07-10 sprendime Nr. S-120 (7-115/2015) yra nurodžiusi, kad remiantis teismo sprendimu, kuriame surašyti kreditoriai, kurių reikalavimai nepatenkinti, galima daryti prielaidą, kad kreditoriui skola grąžinta, jei jo teismo sprendimo kreditorių sąrašė nėra. Panevėžio apygardos teismo 2013-10-11 sprendime civilinėje byloje Nr. B2-5S-2 12/2013 Pareiškėjas nėra įtrauktas į kreditorių sąrašą. Todėl darytina išvada, kad Pareiškėjui UAB „E“ grąžino likusią dalį skolos, t. y. 44000 Lt. Ši suma privalėjo būti pridėta prie Pareiškėjo pajamų. Inspekcija atsisakė tenkinti šį argumentą motyvuodama, kad tai tėra Pareiškėjo gynybinė pozicija. Inspekcija privalėjo atsižvelgti į Komisijos išaiškinimą, todėl Inspekcijos pozicija yra nepagrįsta.

Komisija atkreipia dėmesį, kad minėtame Komisijos 2015-07-10 sprendime buvo pasisakyta dėl pakartotinio patikrinimo skyrimo pagrindų, pripažinta, kad pakartotinį patikrinimą pavesta atlikti pagrįstai, o Pareiškėjo teikiamas klausimas sprendimo rezoliucinėje dalyje nebuvo analizuotas. Pareiškėjas netinkamai interpretuoja Komisijos sprendimo aprašomojoje dalyje (sprendimo 6 psl.) pateiktus Inspekcijos 2015-03-06 sprendimo Nr. 68-26 motyvus, jog „remiantis Panevėžio apygardos teismo 2013-05-20 sprendimu, kuriame surašyti bankrutavusios UAB „S“ kreditoriai, kurių reikalavimai nepatenkinti, O. M. kreditorių sąrašė nėra, todėl galima būtų daryti prielaidą, kad paskola O. M. buvo grąžinta (ar atlikti įskaitymai įsigyjant akcijas) ir Pareiškėjo argumentas dėl 59280 Lt įtraukimo į O. M. 2008 m. pajamas tokiu pagrindu būtų pagrįstas. Nurodoma, kad mokesčių administratorius negali priimti sprendimo vadovaudamasis prielaidomis, todėl Panevėžio AVMI turėtų surinkti papildomus įrodymus šiam Pareiškėjo teiginiui patvirtinti ar paneigti.“

Atkreiptinas dėmesys, jog Komisija cituodama Inspekcijos sprendimą nesufurmavo Inspekcijai privalomos teisinės praktikos. Be to, minėtame Inspekcijos sprendime buvo akcentuota, kad vietos mokesčių administratorius negali priimti sprendimo vadovaudamasis prielaidomis, todėl tikslinga surinkti papildomų įrodymų.

Kaip matyti iš šio ginčo medžiagos, minėtoje situacijoje dėl O. M. ir UAB „S“ santykių (O. M. 2008 m. suteikė UAB „S“ 59280 Lt dydžio paskolą, dėl kurios grąžinimo pripažinimo ir buvo keliamas minėtas klausimas) Panevėžio AVMI pripažino, jog O. M. UAB „S“ skolą grąžino, tačiau tokio sprendimo nemotyvavo, detalesnę sandorių analizę nepateikta.

Komisija, išanalizavusi ginčo medžiagą, pažymi, kad minėtoje FNTT specialisto išvadoje (4 psl.) nurodyta, kad UAB „S“ neperdavė bankroto administratoriui buhalterinės apskaitos registų už 2007–2009 m. Dėl šios priežasties galėjo susiklostyti situacija, kad bankroto administratorius formuodamas kreditorinius reikalavimus tokios skolos O. M. neišskyrė, O. M. reikalavimo taip pat nepareiškė, todėl šis reikalavimas Panevėžio apygardos teismo 2013-05-20 sprendime ir neatsispaudė. Panevėžio AVMI nepasisakiusi dėl tokio paskolos traktavimo, pripažino paskolą grąžinta O. M. tuo sumažindama Pareiškėjo prievoles, todėl, Komisijos vertinimu, ši aplinkybė laikytina mokesčių administratoriaus gera valia (nors ir nesant pagrindo) Pareiškėjo motinos pajamomis pripažintomis sumomis. Komisija, siekdama neblogini mokesčių mokėtojo padėties, šios sumos nekoreguoja ir pripažįsta ją įskaityta Pareiškėjo motinos pajamomis mokesčių mokėtojo naudai, nors ir nesant teisinio pagrindo.

Pareiškėjo skunde esantis teiginys, jog UAB „E“ grąžino ir likusią dalį avansinio mokėjimo (44000 Lt), negali būti pripažintinas tinkamu įrodymu konstatuojant, kad paskola Pareiškėjui buvo grąžinta, o jei buvo – kada ir koku būdu tai padaryta, nes nagrinėjamu atveju nepridedama nei tiesioginių, nei netiesioginių įrodymų apie skolos grąžinimą, UAB „E“ bankroto dokumentų byloje taip pat nėra).

Dėl dukros išlaikymo

Pareiškėjas skunde Inspekcijai dėl materialinio išlaikymo nepilnametei dukrai pažymėjo, kad visas materialinis išlaikymas buvo teikiamas tik pagal antstolių vykdomuosius raštus, t. y. išskaičiuojant lėšas iš Pareiškėjo gaunamo darbo užmokesčio. Tai gali patvirtinti L. K. . Inspekcija priimdama sprendimą nepagrįstai vadovaujasi J. A. paaiškinimu (patikrinimo akto 7 psl.), nes, jei Pareiškėjas geranoriškai būtų teikęs nepilnametei dukrai materialinį išlaikymą, vaiko motina nebūtų kreipusis į antstolius dėl materialinio išlaikymo išieškojimo. Todėl Inspekcijos materialinio išlaikymo skaičiavimai atlikti neteisingai ir turi būti perskaičiuoti. Inspekcija dėl šio argumento skundžiamu sprendimu nepasisakė.

Kadangi Pareiškėjas mokesčių administratoriui duomenų apie dukrų išlaikymui skirtas lėšas neteikia, mokesčių administratorius rėmėsi duomenimis, gautais iš kitų jam prieinamų šaltinių, konkrečiai, apklausė žinančius apie šiuos sandorius ir Pareiškėjo mokesstinėmis prievolėmis nesuinteresuotus asmenis ir vadovavosi jų pateikta informacija bei Panevėžio miesto apylinkės teismo 2010-05-20 sprendimu civilinėje byloje dėl Pareiškėjo dukters išlaikymo (patikrinimo akto 6 psl.).

Komisija, išanalizavusi ginčo medžiagą, kurioje nėra duomenų apie Pareiškėjo faktiškai dukrų išlaikymui sumokėtas lėšas, pažymi, kad nustatant asmens patirtas išlaidas pagal MAĮ 70 straipsnio nuostatas, mokesčių administratoriui yra suteikta galimybė atlikti įvertinimą vadovaujantis turimais duomenimis bei įvertinus reikšmingas aplinkybes bei kitą aktualią informaciją ir šių duomenų pagrindu nustatyti patirtų išlaidų dydį, net jei jis nėra visiškai tikslus, tačiau atitinka protingumo bei, kiek objektyviai įmanoma, teisingo mokesstinės prievolės dydžio nustatymo kriterijus.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo teikiami kontrargumentai apsiriboja žodiniiais paaiškinimais, tačiau nėra grindžiami objektyviais duomenimis, konstatuotina, kad Inspekcija, apskaičiuodama Pareiškėjo išlaidas dukroms išlaikyti, pagrįstai vadovavosi aukščiau aptartais šaltiniais.

Dėl kitų lėšų gavimo

Patikrinimo akte nurodyta kad Pareiškėjas A. R. pervedė 2000 Lt, o E. P. – 2605 Lt. Pareiškėjas buvo nurodęs, kad abu minėti asmenys tais pačiais metais pinigines sumas grąžino. Pareiškėjas prašė apklausti A. R. ir E. P. apie piniginių sumų grąžinimą, nes pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.65 straipsnį kreditorius išduoda pakvitavimą skolininkui apie paskolos grąžinimą, o ne skolininkas kreditoriui išduoda pakvitavimą apie skolos grąžinimą. Minėti asmenys nebuvo apklausti. Pareiškėjas pateikė D. P. patvirtinimą apie grąžintą skolą, bet Inspekcija į jį neatsižvelgė. Pareiškėjo vertinimu, A. R. ir E. P. pervestos pinigų sumos turi būti priskirtos Pareiškėjo pajamoms.

Patikrinimo metu taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas pirko traktorių už 3042 Lt ir kompiuterį už 2340 Lt. Pareiškėjas yra nurodęs, kad traktorius buvo pirktas su defektu, tiksliai neįvertinus galimų remonto išlaidų, o paaiškėjus, kad ekonomiškai traktorių taisyti nenaudinga, tais pačiais metais Pareiškėjas traktorių pardavė už mažesnę kainą, nei pirko (už 3000 Lt). Kompiuterį Pareiškėjas taip pat pardavė už tą pačią sumą tais pačiais metais, kaip ir pirko. Inspekcija nurodė, kad byloje nėra duomenų, jog traktorius buvo parduotas ir nepriskyrė pardavimo sumų Pareiškėjo pajamoms.

Pareiškėjas pabrėžia, kad traktorių ir kompiuterį yra pardavęs, šių daiktų neturi. Tai patvirtina mokesčio administratoriaus nustatytos aplinkybės, t. y. kad Pareiškėjo įsigytas traktorius JUMZ žemės ūkio technikos registre Pareiškėjo buvo įregistruotas, duomenų žemės ūkio technikos

registre apie šį traktorių nėra. Tai reiškia, jog traktorių nusipirkęs asmuo traktorių įsigijo atsarginėms dalims. Vadovaujantis šiais Pareiškėjos paaiškinimais Pareiškėjo pajamoms turėtų būti priskirtos pajamos, gautos tiek už traktorių, tiek už kompiuterį.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kad ir šie Pareiškėjo argumentai nėra grindžiami objektyviais duomenimis, įrodančiais piniginių lėšų perdavimo faktą, pažymi, jog Lietuvos teismų sprendimuose mokesčių ginčų bylose dėl MAĮ 70 straipsnio taikymo yra nusistovėjusi praktika, kurioje vadovaujantis MAĮ 67 straipsnio nuostatomis aiškinamas įrodinėjimo pareigos tarp šalių pasiskirstymas. Pabrėžtina, kad LVAT praktikoje (pavyzdžiui, 2013-04-15 sprendime administracinėje byloje Nr. A602-27/2013) nurodoma, kad pareiga nurodyti pajamų šaltinius pirmiausia tenka mokesčių mokėtojui, kuris ir privalo užtikrinti, jog esant kompetentingų valstybės institucijų reikalavimui, galės pateikti šiuos šaltinius pagrindžiančius dokumentus. Pasirinkdamas pajamas gauti grynaisiais pinigais (dėl ko šių pajamų gavimo faktas nėra fiksuojamas kredito įstaigose esančių sąskaitų įrašuose), mokesčių mokėtojas prisiima ir visą riziką dėl jam tenkančios įrodinėjimo naštos. Teismas minėtame sprendime papildomai nurodė, kad mokesčių mokėtojas, nesutikdamas su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis konkrečiomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, privalo pagrįsti, kodėl jos yra neteisingos (MAĮ 67 straipsnio 2 dalis). Todėl mokesčių mokėtojui siekiant paneigti apskaičiuotas sumas bei nugincyti mokesčių administratoriaus sprendimą, nepakanka apsiriboti įrodymais nepagrįstų paaiškinimų, kontrargumentų teikimu. Mokesčių mokėtojas turėtų pateikti tokius įrodymus, kurie suponuotų priešingą išvadą, nei daro mokesčių administratorius. Mokesčių mokėtojo įpareigojimas pagrįsti atitinkamų pajamų šaltinius reiškia, kad jo nurodomi pajamų šaltiniai turi būti realūs, o pateikti įrodymai apie piniginių lėšų gavimą iš atitinkamų šaltinių atspindėti realiai susiklosčiusias faktines aplinkybes.

Tai reiškia, kad pareiga įrodyti lėšų grynaisiais pinigais judėjimą tenka Pareiškėjui, tokiais motyvais siekiančiam pagrįsti gautas pajamas, o būtent tokių įrodymų Pareiškėjas į bylą ir nepateikia.

Atsižvelgiant į tai, mokesčių administratorius pagrįstai ir teisėtai atsisakė pripažinti Pareiškėjo skunde nurodomas pajamų sumas, nepagrįstas jų egzistavimą patvirtinančiais objektyviais duomenimis.

Dėl pajamų ir išlaidų apskaičiavimo

Pareiškėjo skunde teigiama, kad mokesčių administratorius atsisakė vertinti vartojimo išlaidas pagal Pareiškėjo nurodymus, teigdamas kad Pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų. Konstatuota, kad vartojimo išlaidos Pareiškėjui yra teisingai apskaičiuotos pagal Statistikos departamento skaičiuojamus ir skelbiamus namų ūkio vartojimo išlaidų rodiklius. Pareiškėjo vertinimu, atlikus vartojimo išlaidų skaičiavimą Pareiškėjo vartojimo išlaidos mokesčio patikrinimo laikotarpiu per metus sudarė 5000 Lt, per mėnesį 416 Lt. Pareiškėjo vartojimo išlaidos nuo Statistikos departamento skaičiuojamų ir skelbiamų namų ūkio vartojimo išlaidų rodiklių skiriasi todėl, kad Pareiškėjas ginčo laikotarpiu gyveno nuosavame name, kurio išlaikymas nereikalauja didelių išlaidų, namas žiemos laikotarpiu šildomas kietu kuru. Be to, yra ūkininkas, maistui naudoja savo reikmėms auginamus vaisius, daržoves, paukščius. Mokesčių administratorius privalėjo atsižvelgti į Pareiškėjo skunde pateiktus vartojimo išlaidų vertinimo ir skaičiavimo dydžius, nes visų pirma gyventojų vartojimo išlaidos turi būti nustatomos pagal paties gyventojų pateiktus paaiškinimus ir tik nesant pateikto paaiškinimo – pagal vidutines vartojimo išlaidas. Mokesčių administratorius gali nustatyti Pareiškėjo vartojimo išlaidas pagal surinktą informaciją iš kitų šaltinių (atsiskaitymai už įsigytas prekes, kai mokama mokėjimo kortelėmis) ir tik paskutiniu atveju gali vadovautis Statistikos departamento duomenimis. Be to, įstatymai gyventojų neįpareigoja kaupti ir saugoti duomenis, kiek vartojimo išlaidų patyrė per pastaruosius metus. MAĮ numatytas reikalavimas mokesčių administratoriui pateikti paaiškinimus dėl išlaidų, tačiau nenurodoma, kokiais dokumentais jie turi būti pagrįsti. Pareiškėjas pateikė paaiškinimus ir įrodymus dėl vartojimo išlaidų skaičiavimų, todėl mokesčių administratorius privalėjo vadovautis

Pareiškėjo pateiktais vartojimo išlaidų skaičiavimais ir atitinkamai sumažinti Pareiškėjo vartojimo išlaidas už mokestinio patikrinimo laikotarpį.

Kaip jau minėta pirmiau šiame sprendime, mokesčio apskaičiavimo tvarka naudojant netiesioginius mokesčio apskaičiavimo metodus (šiuo atveju pagal MAĮ 70 straipsnį) reikalauja, jog atliekant mokesčio bazės nustatymą turėtų būti remiamasi objektyviais duomenimis, o tokių nesant, leidžiama vadovautis kitais šaltiniais, jei tai atitinka protingumo principo reikalavimus ir kaip galima tiksliau atspindi faktinę situaciją. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas nėra pateikęs detalių skaičiavimų, iš kurių būtų galima daryti išvadą, jog Pareiškėjas patyrė nurodomas 5000 Lt vartojimo išlaidas per metus. Byloje nėra duomenų, patvirtinančių Pareiškėjo teiginius apie faktines išlaidas šildymui bei maistui, patvirtinančių, jog šios išlaidos buvo mažesnės nei nurodomos Statistikos departamento. Taip pat adekvačiu nelaikytinas Pareiškėjo skundo reikalavimas mokesčių administratoriui surinkti duomenis apie faktines Pareiškėjo vartojimo išlaidas atsiskaitant mokėjimo kortelėmis. Pažymėtina, kad iš byloje esančių bankų sąskaitų išrašų matyti, kad Pareiškėjas tikrinamuoju laikotarpiu mokėjimo kortelėmis neatsiskaitydavo. Mokėjimo kortele Pareiškėjas naudojosi tik išimdamas iš sąskaitos grynuosius pinigus. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas nepateikia jokių objektyvių duomenų savo vartojimo išlaidoms pagrįsti, skunde nurodoma 5000 Lt per metus vartojimo išlaidų suma nėra pripažintina pagrįstu Pareiškėjo vartojimo išlaidų dydžiu, kuriuo vadovaujamosi skaičiuojant Pareiškėjo pajamų ir išlaidų balansą.

Tai lemia, kad mokesčių administratorius MAĮ 70 straipsnio nuostatų pagrindu taikydamas išlaidų metodą pagrįstai konstatavo, jog Pareiškėjo išlaidos 2008–2012 m. viršijo Pareiškėjo pajamas, ir pripažino Pareiškėją gavus kitų nedeklaruotų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais nesusijusių ir ne individualios veiklos pajamų. Komisija konstatuoja, kad mokesčių administratorius teisingai ir nepažeisdamas protingumo, objektyvumo ir teisingumo kriterijų nustatė Pareiškėjo mokestinės prievolės dydį ir priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą, todėl jį keisti ar naikinti nėra pagrindo.

Dėl susipažinimo su bylos duomenimis

Pareiškėjas teigia, jog pastabose dėl patikrinimo akto pateikė prašymą pateikti visus dokumentus ar jų kopijas, kuriais Panevėžio AVMI vadovaujasi skaičiuodama gyventojų pajamas ir išlaidas. Šis prašymas netenkintas motyvuojant, kad MAĮ 129 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog vienas patikrinimo akto egzempliorius įteikiamas mokesčių mokėtojui. Prie šio egzemplioriaus pridedami visi priedai, jei juose nėra valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal šį įstatymą laikomos informacijos apie kitus mokesčių mokėtojus. Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-05-05 įsakymu Nr. VA-87 XI punkte numatyta, kad vadovaujantis MAĮ nuostatomis prie mokėtojo įteikiamo patikrinimo akto turi būti pridedami pažeidimo nustatymo faktą pagrindžiantys įrodymai, t. y. visi priedai, jei juose nėra valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal MAĮ laikomos informacijos apie kitą mokėtoją. Atsisakymas pateikti prašomus dokumentus yra nepagrįstas, nes pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį įstatymą Pareiškėjo prašomi dokumentai neturi valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat jie nelaikomi paslaptimi pagal MAĮ. MAĮ 129 straipsnio 4 dalis suteikia asmeniui teisę reikalauti, o mokesčių administratorių įpareigoja pateikti visus dokumentus ar jų kopijas, susijusias su mokestiniu patikrinimu. Atsižvelgiant į tai, nepagrįstai atsisakyta pateikti Pareiškėjo prašomų dokumentų kopijas.

Pažymėtina, kad į bylą nėra pridėtas nei Pareiškėjo prašymas susipažinti su bylos medžiaga, nei mokesčių administratoriaus atsisakymas suteikti Pareiškėjui tokią galimybę. Taip pat akcentuotina, kad nei su vienu Pareiškėjo atžvilgiu surašytu patikrinimo aktu nėra teikiami patikrinimo akto priedai, nors tokių dokumentų teikimas yra numatytas MAĮ 129 straipsnio 4 dalyje, kurioje nurodyta, kad „vienas patikrinimo akto egzempliorius įteikiamas mokesčių mokėtojui. Prie šio egzemplioriaus pridedami visi priedai, jei juose nėra valstybės paslaptį

sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal šį įstatymą laikomos informacijos apie kitą mokesčių mokėtoją“. Komisija, vadovaudamasi MAĮ 155 straipsnio 2 dalimi, kurioje įtvirtinta teisė mokesčių mokėtojui susipažinti su byloje esančia medžiaga, ir sudarydama sąlygas Pareiškėjui tinkamai įgyvendinti savo teisę į gynybą, pažymi, jog Pareiškėjas turi teisę susipažinti su šio mokestinio ginčo byloje esančiais dokumentais (išskyrus dokumentus apie kitus mokesčių mokėtojus), atvykęs į Komisiją (Vilniaus g. 27, Vilnius, atvykimo data ir laikas turėtų būti iš anksto suderinti telefonu (8~5) 268 4021).

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016-04-04 sprendimą Nr. 68-87.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. Mokesčių administravimo įstatymo 164 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad dokumentų, siunčiamų registruotu laišku, įteikimo mokesčių mokėtojui diena laikoma penkta darbo diena, einanti po mokesčių administratoriaus siunčiamos korespondencijos perdavimo paštui dienos.

Komisijos narė, pavaduojanti Komisijos pirmininkę

Lina Vosylienė

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius